

MIKÉNT LEHETNE—KELLENE JOBBAN?

A hazai szakkönyvtárügy és szakirodalmi tájékoztatás, akár egyes intézményeiről, akár különféle hálózatairól és kooperációs alakulatairól van szó, koránt sincs olyan helyzetben, „hogyan megálljunk, mert itt van már a Kánaán”. Az e rovatcím alá sorolt kisebb közlemények egyértelműen tanúskodnak működésünk hiányosságairól, szakmai vakságainkról. De arról is, hogy munkánk berkeinkben a jobbító szándék. Hát,ha, esetenként akár (sőt: szükségképpen) „megszüntette—megőrizve” módon, meg lehet valósítani olyik-másik ötletét.

F. T.

ELKÉPZELÉS A HÍRADÁSTECHNIKA ÉS AZ ELEKTRONIKA KOMPLEX TÁJÉKOZTATÓ RENDSZERÉNEK LÉTREHOZÁSÁRA

Hadrovics Gábor

Villamos Automatika Intézet (VILATI)

Korunk legnagyobb csodájának az elektronikát tartják. Manapság egyetlen bonyolultabb gyártmány sem nélkülözheti a segítségét. Magának az elektronikának a legnagyobb csodája pedig az a rendkívül gyors fejlődés, amellyel minden más iparágat megelőzött. Különösen a második világháború után indult meg a rohamos fejlődés. Gondoljunk csak a tranzisztor feltalálásától a mai mikroprocesszor-technikáig vagy az első integrált áramkörtől a kvarcra többfunkciós miniatűr áramköréig eltelt időre. A fejlődés továbbra is gyorsírányú: távlati beláthatatlanság, jövő eredményei alig sejthetők.

Magyarországon a híradástechnikai és elektornikai (a továbbiakban: HE) iparnak jelentős hagyományai vannak. (Gondoljunk csak Puskás Tivadar találmányára, a telefonközpont, vagy az Egyesült Izzó szerepére alapításától kezdve.) A felszabadulás után gyors ütemben épült ki az alkatrész- és késztermékgyártó bázis, megteremtve a korszerű HE ipar alapját. A HE ipar a fejlett iparral rendelkező országokban viszont még gyorsabban fejlődött, s így hiába volt Magyarországon a mi iparágunknak bármilyen gyors is a fejlődése a többi iparhoz és iparágához viszonyítva, a fejlett HE iparral rendelkező országokhoz képest mégis számottevő lett a lemaradásunk.

Különösen vonatkozik ez az alkatrészgyártó iparágra, amely jelenleg a mennyiségi és minőségi követelményeknek csak nagyon korlátozott mértékben képes eleget tenni. Ezt két példával szeretném illusztrálni.

Az első példa: bár a moszkvai olimpiára szállított magyar gyártmányú HE berendezések kiemelkedően magas műszaki színvonalat képviseltek, a berendezésekbe

túlnyomórészt tökéletes eredetű alkatrészeket kellett beépítenünk. A másik példát munkahelyemről veszem: a VILATI a kémiai autógyárba teherautóvizsgáló próbapadokat szállít. Ezeket a berendezéseket a megrendelő szovjet fél csak TEXAS gyártmányú integrált áramkörökkel fogadja el.

Ahhoz, hogy előbbre lépünk a HE iparban és különösen az alkatrészgyártó iparágban, véleményem szerint nagyon fontos lenne az iparág egységes információs rendszerének kialakítása. Jelenleg az a helyzet, hogy nagyon sokfelé folyik kutató és fejlesztő munka, de mindez eléggé szétforgácsoltan, elszigetelten és koordinálatlanul. Tulajdonképpen itt érkeztem el cikkem lényegéhez: *nagy szükségem látnám egy kifejezetten HE profilú tájékoztatói intézmény létrehozásának*. Ez — és itt megint magánvéleményemnek adok kifejezést — mint tiszta profilú intézmény jobban el tudná látni a KG Informatik tájékoztatói rendszerében jelenleg szétforgácsoló HE információs feladatokat.

A tájékoztatói intézményt a Magyar Híradástechnikai Egyesülés (MHE) keretében lehetne megszervezni. Kezdetben költségvetési szervként működne, majd ahogy a szolgáltatásaiból mind inkább meg tudna élni, úgy térhetne át a vállalati gazdálkodásra. Természetesen továbbra is szorosan együttműködne az MHE-vel. A hálózati központ szerepét is betöltené; a hálózat tagjai az MHE tagvállalatai lennének. Alapját a könyvtár képezné, amelynek gyűjtőköre felölelné a teljes HE ipart, különös tekintettel az alkatrészgyártásra. Határterületként helyet kapna a gépgyártás, a műszeripar, az automatika és az erőáramú ipar is. Természetesen az alaptudományok, a

matematika, a fizika, valamint a kémia és a vegyipar HE vonatkozása sem hiányozhatna az állományból.

Dokumentumtípusok szerint az alábbi lenne a megoszlás. Minthogy igen gyorsan fejlődő iparról van szó, a gyűjtemény alapját a *vállalati irodalom* különféle műfajai, prospektusok, katalógusok, termékinformációk képeznék. Esetleg itt lehetne kialakítani egy országos jellegű HE prospektustárát. A gyűjtemény további része a folyóiratbázis lenne, amely teljességgel gyűjtené a HE folyóiratokat az egész világról, az anyagi és az elhelyezési lehetőség határain belül. Könyvekből a legújabb magyar és a legfontosabb világnyelveken megjelenő külföldi kiadványokat szerezne be. Ezenkívül gyűjtőkörébe tartoznának a témakörbe tartozó szabványok, szabadalmak, kutatási jelentések és a kongresszusi kiadványok. Az OMIKK-tól átvinné a *Híradástechnika* c. referálólapot, és azt több szekcióban adná közre, mint pl. számítástechnika, mikroelektronika, elektroakusztika stb.

Szolgáltatásai közül a legfontosabb lenne a *fordítási és a reprográfiai tevékenység*. A későbbiek során saját nyomdaüzemet létesíthetne, és saját kiadványokat jelentetne meg.

A számítógépes tevékenység már a kezdet kezdetén kialakulhatna oly módon, hogy az MHE jelenlegi számítógépes bázisához a tagvállalatok, illetve a hálózati tagok terminállal kapcsolódnának, online üzemmódban. Ezzel meggyorsulna a keresés, illetve a visszakeresés, továbbá az információáramlás. Ez különösen nagyon fontos lenne, mert egy rendkívül gyorsan fejlődő iparról van

szó, és ebben az esetben a számítógép nem luxus, hanem alapvető követelmény. A számítógépet más szolgáltatásokra is fel lehetne használni, pl. bibliográfiák, katalógusok készítésére. Számítógéppel meg lehetne oldani az egyes tagvállalatok kutatásainak, fejlesztéseinek nyilvántartását. A javasolt tájékoztatási intézmény ezeket is irányítaná és koordinálná.

Mint hálózati központ, módszertani kérdésekkel is foglalkozna, és e minőségben segítené a hálózat többi tagkönyvtárát. Pl. egy koordinációs feladat: összehangolná a hálózat tagjai között a külföldi folyóirat és könyvbeszerzéseket, és ezáltal kiküszöbölhetők lennének az indokolatlan párhuzamosságok.

A szolgáltatások a legnagyobb nyilvánosság részére is hozzáférhetők lennének. A hálózat tagjain kívül elsősorban olyan vállalatok, szervezetek, kutatóintézetek számára, amelyek ugyan nem hálózati tagok, de fő profiljuk a HE tevékenység (pl. Híradástechnika Szövetkezet, Posta Kísérleti Intézet, BME Híradástechnikai Elektronikai Intézet stb.).

Az itt leírtak természetesen nem egyszerre valósulnának meg, hanem – az anyagi lehetőségekhez és a fontossági sorrendhez mérten – fokozatosan. A vázolt szolgáltatások körét lehetne szűkíteni–bővíteni, de mindenképpen érdemes lenne legalább egy részüket megvalósítani, mert – és itt megint a magánvéleményemnek adok hangot – ily módon a magyarországi HE ipar nagy lépéssel jutna előbbre.

MEGJELENT

Hazai szakirodalmi számítógépes információkereső szolgáltatások

Bp. OMIKK–ÉTK, 1981. (TIMI 4. sz.)

A kiadvány másodízben ismerteti a hazai szakirodalmi számítógépes információkereső szolgáltatásokat: az egyes adatbázisok előállítóját, tárgykörét, nyomtatott változatát, nyelvét terjedelmét, valamint a hazai szolgáltatás adatai között az adatbázis megrendelőjét, szolgáltatóját, a szolgáltatás kezdetét fajtáját árát stb. -t Az üzemszerűen működő szolgáltatásokon kívül tájékoztatást nyújt az előkészítés alatt álló szolgáltatásokról is.

A bevezetőben megismerteti az olvasóval a számítógépes szakirodalmi szolgáltatások főbb fogalmait, jellemzőit. Az adatbázisok tárgyköri mutatója, valamint az adatbázisok eredetük szerinti és a szolgáltatások szolgáltatók szerinti megoszlását bemutató táblázatok teszik lehetővé a könnyebb és gyorsabb eligazodást.

A kiadvány terjedelme 119 oldal, ára 29 Ft.

Megrendelhető az OMIKK Értékesítési osztályától (1428 Budapest, Pf. 12.).